

napravi zvečer v veliki posodi, skledi in se pusti do drugega jutra, da vzhaja. Zjutraj zmešamo med te tolike koruzne moke, da se testo zmesa. Iz testa napravijo male, približno 1 cm visoke in 5 cm v krogu široke hlebčke. Te hlebčke posuše na solcu. Hranijo jih na suhem kraju. Pri postavljanju kvasa računajo na 2-3 kg moke 1 hlebček. Če se zmeša med 2-3 kg moke tudi 5 do 6 komadov lepih kuhanih in popolnoma stlačenih krompirjev, ostane kruh dolgo vlažen in je prav slasten.

Kako preženem uši pri živini in kokoših?

Dobro sredstvo je zmes petroleja in vode, v kateri je raztopljeno milo. Košček mila pusti zavreti v litru kapnice. Vrelo vodo vlij v posodo, v kateri je 2 litra petroleja. Zmes mešaj 5 minut in jo pusti, da se ohladi. Kadar hočeš tekočino uporabiti, jo moraš vzeti samo eno desetino, devet desetim pa vode in s tem se žival opere.

Kako zatrem žitnega žuška?

Po kaščah, mlinih in včasih tudi drugod, kjer se žito shranjuje, se zaredi žitni žušek. Ta živalica je zelo nadležna in se hitro množi. Žitni žušek sovraži luč, zato imej svetle žitnice, sovraži snago in išče prahu, zato imej žitnice snažne, hoče mir, zato zrači žitnice in žito večkrat premešaj, hoče toploto, zato posebno spomladi glej, da ga izročiš hladnemu vetru in prepihu. Žito, ki je že črvivo, vsebuje jajčeca žuškova. Zato ga hitro spravi s pota, da se ne zaredijo. Žito dobro segrej v krušni peči in ga daj v malin. Če so žuški že v žitu, je treba žito presejati in žuške pokončati. Ako jih hočeš iz žitnice skupaj zbrati, položi na žito v cumjo zavit segret kamen ali opeko, pa jih dobiš in zmečeš ven. Žuška pokončuješ spomladi, ko so se hrošči prebudili iz zimskega spanja, poleti v juliju, ko se prikaže njegov zarod in v septembru, ko je dozorel drugi zarod.

Blato na obleki je gotovo škodljivo. Pokvari pa se obleka tudi tedaj, ko se snaži, ako se to pravilno ne napravi. Pusti, da se blato posuši. Nato ga izmencaš in izkrtajš. Potem vzemi krompir, ga prereži čez polovico in dobro pomazi z njim madež. Blago bo lepo kot novo.

Pripravljanje mlečne hrane je danes gotovo važno, ker je mleka dovolj doma, pa tudi zato, ker ljudje vedno bolj uvidevajo, da je vendar le najbolj zdravo in hranilno mleko. Vseh navodil tukaj ne moremo dati. Pač pa priporočamo knjižico, ki je izšla te dni kjer se o tem vse natančno popisuje. V knjigi je tudi vse polno receptov, kako se na razne načine pripravijo mlečne jedi, da razlika miha. Cena knjigi je samo 3 Din in se dobi v knjigarni sv. Cirila v Mariboru.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 22. avgusta so pripeljali špeharji 30 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 14 do 15, špeh 13-16 Din. Kmetje so pripeljali 16 voz sena po 90-95, 10 otave po 95, 5 slame 55-60, 4 zelja (glava) 1-3, 5 kumarce po 0.50 do 1.50 Din. Pšenica 2, rž 1.25, ječmen 1.25, oves 1-1.25, koruza 1.50, proso 2.50-3, ajda 1.50, fižol 2-2.50, luščeni grah 10-12 Din. Košč 25-35, piščanci 18-40, raca 12-20, gos 40-50, puran 35-50 Din. Kislo zelje 5, buče 1-2, gobe 1-2, maline 4, grozdje 6-10, brusnice 7, hruške 3-6, jabolka 4-5, bruske 12 do 18 Din. Mleko 2-3, smetana 12-14, sirova maslo 28-32, med 12-20, slive 4-6 Din.

Svinjski sojem v Mariboru, 21. avgusta. Prigananih je bilo 180 svinj, prodanih pa komaj 60. Cene so bile sledeče: 5-6 tednov 60-80, 7-9 tednov 90-130, do štirih mesecev 150-200, 5-7 mesecev 350-400, 8-10 mesecev 420-500, 1 leto 500-700, 1 kg žive teže 6-8, 1 kg mrtve 9-11 Din za kg.

Besnica o višinskih raketah.

O naslednjem poskusu glede izstrelitve rakete v izredne zračne višine je »Gospodar« na kratko že poročal. Tokrat hočemo trditve ameriškega profesorja nekoliko natančneje spoznati.

Prvi poskus ameriškega profesorja z raketo.

Pred pol letom je bila raznešena v svet vest, da se mudi v Italiji že par let ameriški profesor Darwin O' Lyon, ki se ukvarja s pošiljkami rakete v izredne zračne višine. Profesor se je bil nastanil v srednjem italijanskem pogorju, v Abrucih, kjer je delal poskuse z raketami. Profesor je sam oznanil javnosti, da so njegove poskušnje že izven otroških poveljev in bo izstrelil raketo, ki bo opremljena z merilnimi napravami in bo dosegla višino med zemljo in drugimi nebesnimi telesi. Ko so zaznali za to vest časnikarji, so se podali takoj v Abruce za profesorjem, a niso našli v označenem kraju ne njega in ne tolikanj čudne rakete. Profesor Lyon se je že bil preselil v italijansko afriško kolonijo v Tripolitanijo. Iz Afrike oznanja iznajditelj, da se bo povzpela od njega izdelana raketa 45.000 m visoko in bo odposlana v najkrajšem času.

Profesor Lyon je dal ostavko na svoje mesto na ameriški visoki šoli v Columbijii in je res delal v zadnjem času poskuse z raketami z vrha afriške gore Monte Redorta. Od vseh mnogoštevilnih poskusov se je posrečil le eden leta 1929. Takrat je dosegla od njega izdelana raketa 9500 m. Niso ga ugnale izjalovljene poskušnje, tudi ne dejstvo, da je pri eni izstrelitvi raketa predčasno eksplodirala in je ubila enega mehanika, profesorja samega pa težko ranila. Slednjič mu je uspela iznajdba sedanjega modela, a istočasno se je tudi prepričal, da niso italijanske zemlje-

Fr. Ks. Meško:

Njiva.

II.

Ulnjak je pel.

Nikoli v prejšnjih letih se ni zdelo Petru Korenu ta pesem tako krasna kakor to pomlad. Bilo je, kakor da mu je bolezen za polovico poostrila sluh; kakor da razločuje posebni, svojstveni napev vsake posamezne čebelice, prihajajoče, bogato s strdjo obložena, s paše, z radostnim spevom dom in tovarišice pozdravljajoče; in vsake na pašo odhajajoče, s sladkim spevom od doma in prijateljic se poslavljajoče.

Zamišljen je strmел Peter za njimi. Pa je spet sklonil glavo k ulnjaku in pozorno, ves zamaknjen poslušal.

Smehtal se je v tihi sreči.

Kar je zaklical ob njem radešen otroški glas: »Ata, mama pecejo pogace. Takele, glejte!«

Bil je Ivanček, predzadnji — najmlajši se shodil ni — ki je princel očetu veselo novico. Govoril je le s težavo, ker je imel usta polna pogač, lica napeta kakor zoreča jabolka. Velik kos ajdinskih krapcev je držal v zavaljanih rokah. Zmagoslavno jih je molil očetu naproti.

Peter se je zbudil iz lepih misli, iz tople, usnjene sreče. Naglo je okrenil glavo proti sinčku.

V tistem trenutku ga je napadel kašelj. Vrgel se je nanj kakor gladna zver na svoj plen. Besno mu je zasadil ostre kremplje v suhi vrat, v upadle prsi. Grlo je hropelo, prsi so naglo, bolešno podrhtevale pod bodečimi kremplji nevidnega, strašnega sovražnika. Bledo lice je od napora in trpljenja zardelo.

Ko si je nekoliko opomogel in oddehnil, je pritisnil otroka z drhtečimi rokami h kolenom, kakor bi upal, da ga bo moglo nedolžno dete obvarovati ponovnega napada.

Vročee oči so mu s tiho boljo zrle sinčka.

»Skoro jih bom moral vse zapustiti!«

Kakor bi se hotel žalostne misli obraniti, je obrnil oči od detka. A ko mu je pogled padel na ulnjak, ga je v prsih spet zapeklo, da se je nehote prijel zanje.

»Tudi tega bo treba pustiti. Kako dolgo mi bo pač še pel? Najbrž ne več dolgo.«

Zaprl je oči, kakor ne bi maral ničesar več videti, na nič misliti. Globoko je povsíl glavo, težko od bolezní in žalosti.

Čez čas pa si je rekel kakor v opogumenje in tolažbo:

»Pa bo pel potem Mariji in otrokom. Ako čabele ne umro z menoj. Ako pa — Bog z nami!«

Mu ni zameriti. »Če me še enkrat poljubite, bom povedala očetu.« dejala je gozdarjeva hči mlademu možu. »Prazna groznja,« odvrne njen častilec in jo še enkrat poljubi. »Tako, zdaj pa povem očetu.« dejala je gozdarjeva hči. S temi besedami zapusti ona sobo. »Ti, papa, gospod Walter bi rad enkrat videl tvojo novo risnico,« lagala je predrzno. In gozdar še danes ne more doumeti, zakaj je gospod Walter skočil naglo skozi okno in izgini kot kafa, ko je on s puške v roki stopil v sobo.

Eđna skrb. Kmet (v kupeju): »Oh, ko bi le danes ne trčili ob drugi vlak!« Sprevidni!

pisne prilike prikladne za glavni poskus in radi tega se je podal v severno Afriko, da bi iztaknil tamkaj kak ugoden kraj. Odločil se je za Tripolitanijo in se mu je posrečila s pomočjo italijanskega znanstvenika profesorja Fantoliča najdba neznatne afriške oaze Misda, kjer bi naj uspel Lyonov poskus z raketo.

Naloga Lyonove rakete.

Z načrti: odposlati raketo v doslej nedosežene nebesne višine, se ukvarjajo učeni možje v sedanjem času po cellem svetu. Profesorju Lyonu ne gre za to, da bi dosegel le izredno višino, ampak on bo opremil svojo raketo z merilnimi napravami. Te so pritrjene na zgornjem koncu rakete in bodo z vso natančnostjo zaznamovale vse višinske, zračne in vremeske prilike. Ravno ti podatki bodo za znanstveni svet neprecenljive vrednosti. Treba namreč pomisliti, da je prodril dosedaj edinole belgijski profesor Piccard v svojem balonu v višino razredčenega zraka ali v stratosfero. Izven višin, ki so bile dosežene od Piccarda, nimamo nikakih znanstvenih potrdil ali zapiskov. Teoretično obstoja možnost, da bo dosegla raketa profesorja Lyona višino 70—80 km; Lyon sam ne računa s tem upom in bo zadovoljen s 45.000 metri. Z višino 40 km bi se povzpel Lyon že v popolnoma neznan in od nikogar le za trohico raziskani nebesni prostor.

Trditve profesorja Lyona o raketnih poskusih.

Profesor Lyon trdi, da niti misliti ni, da bi kedo v doglednem času dosegel z raketo mesec. Po profesorjevih trditvah znaša hitrost rakete s pomočjo najboljših sredstev 8 km v eni sekundi. Da bi dosegla raketa mesec, bi morala razvijati brzino 11.18 km na sekundo in pri poletu na druga nebesna telesa še seve mnogo več. Dosedanja tehnična sredstva nam onemogočajo, da bi izdelali raketo, ki bi dosegla višino 300 km;

kar bi pa šlo preko te višine, so le prazne sanje.

Raketa profesorja Lyona je zgrajena na načelu izrabe sunka nazaj, ki žene, raketo naprej. Ena drugi sledeče eksplozije pri Lyonovi raketi omogočajo pospešitev brzine pri vsaki sekundi za 30 m. Po tem načelu bi bila teoretično mogoča bajna hitrost, ako bi ne bilo omejeno število eksplozivnih snovi. Lyonova raketa obstoji iz treh delov. Ako je izčrpana gonilna snov v enem delu, pride v pogon drugi in tretji. Slednjič preostane le še konec rakete, ki je opremljen z merilnimi napravami in ki bo priletel s pomočjo padala in privlačne sile zemlje na zemljo.

Raketa sama je iz aluminija, tehta 150 kg in je visoka 3 m.

*

DEKLETA, V NEDELJO V RAJHENBURGU!

V nedeljo, 30. avgusta, je v Rajhenburgu, ki slovi po svoji prelepi cerkvi Marije Lurške, velik dekliški shod. Ob 10. uri bo pridiga preč. g. ČASLA, škofijskega voditelja Marijinih družb. Po slovesni sv. maši bo izven cerkve dekliško zborovanje, na katerem govori g. dr. HOHNJEC. Dekleta Posavja (to- in onstran Save) in iz sosednih krajev, pridite v obilnem številu! To je zadnji dekliški shod v vrsti velikih dekliških shodov letošnjega poletja. Naj bo dostojen svojih prednikov. Proslavimo na veličasten način efeški jubilej. Pokažimo, da imamo smisel za potrebno izobrazbo in prosveto! Dekleta, 30. avgusta pohitite v Rajhenburg!

Papež in kralj. Na udanostni brzojavki, kateri je poslala mariborska Prosvetna zveza z romanja in skupščine pri Mariji Pomagaj na Brezjah papežu in kralju, je prejelo predsedstvo z obeh visokih mest pristrčni zahvali.

Fantje, v nedeljo 30. avgusta na Goro pri Sv. Petru pri Mariboru, kjer se bo vršil fan-

tojski dan v cerkvi in na prostem po že objavljenem sporedu.

Katoliško izobraževalno društvo iz Svečine priredi v nedeljo dne 30. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih grajske nadkleti veliko jesensko veselico, pri kateri se bode uprizorilo petdejkano Jurčič Česnik »Domen«. Na sporedu je tudi govor g. Franjo Zebota iz Maribora, petje in tamburanje. Po veselici je prosti zabava pred veselicnim poslopjem, kjer se bode ob zvokih tamburic in ob narodnem petju domačega pevskega zbora točila pristna domača kapljica, pa tudi za prigrizek bode preskrbljeno. Vabl se bratska društva iz okolice, pa tudi naše prijatelje meje zavedne Mariborčane, da se udeležijo te naše prireditve ter s tem pokažejo, da jim je naša najsevernejša postojanka pri srcu. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Velika Nedelja. Na angeljsko nedeljo dne 30. avgusta t. l. uprizorijo naša dekleta in fantje v društveni dvorani igro »Črnošolec«. Igra je nad vse zanimiva, zato pridite vsi točno ob 3. uri popoldne.

Sv. Jurij ob Ščavnici. V nedeljo dne 30. avgusta t. m. ponovi bralno društvo v Pergerjev dvorani Lavtičarjevo krasno spevoigro »Darinka«, ki se je uprizorila dne 23. t. m. ob ogromni udeležbi domačinov in okoličanov. Pridite!

Gornja Ponikva pri Žalcu. Katoliško prosvetno društvo »Slomšek« v Gornji Ponikvi je priredilo v nedeljo dne 16. avgusta pod vodstvom g. šolskega upravitelja Križmana v društveni uti težko in dolgo predstavo: »Žrtev spovedne molčenosti.« Sodimo, da je bila ta igra najtežja, kar se jih je igralo na tukajšnjem odru. Na prvi pogled je marsikdo mnenja, da igra takšne vsebine na spada na javni oder, vendar so bile vloge, zlasti glavne, tako mojstrsko podane, da od podeželskih igralcev ni mogoče boljšega pričakovati. Nisi se mogel obraniti solz, pa tudi smešni prizori so bili vmes. Škoda, da je vreme nagajalo, že predpopoldne je motil cerkveno slovesnost dež, popoldne smo pričakovali več tujcev. Častitamo vrlim igralcem, pa tudi dekletom, ki so tako lepo ovenčale cerkev, vas in kapele na polju. Pa še drugič zopet kaj!

*

»Zakaj se pa ravno danes tako zelo bojite?«
Kmet: »Veste, gospod, zato, ker imam poln košek jajc s seboj!«

Kako se pišejo pisma.
Desetletna Anica, piše materi, katera se mudi na deželi, pismo. Oče ga prečita in je z njim zadovoljen. Le priprosti konec: »Tvoja hčerka Anica« mu prav ne ugaja, ker ni dovolj pristrčen. Prihodnjič naj bi napisala drugače. Čez nekaj dni mora Anica na očetovo povelje pisati dimnikarju, ker peč v kuhinji preveč dimi. Pisala je takole: »Prebljubi gospod dimnikar! Prosim Vas prav lepo, pridite pogledat naš dimnik, ker ne moremo kuhati. V vsej ljubezni

Dvignil je glavo. Tiha vdanost mu je sijala iz oči.

Pogled mu je splaval tja po njivi, kjer je ozimina zelenela tako lepo, da jo je bilo veselo pogledati.

Zdaj so se mu oči kar razveselile. Potolažene in hvaležne so božale njivo.

»Glej, taka njiva! Ta jih bo redila. Rodi, kakor bi jo Gospod Bog nalašč blagoslavljal, ker vidi naše siromaštvo. Brez vsega vendar ne bodo.«

»In v svojem so tudi«, je zadovoljno pomišljal dalje, ko mu je od njive zaplaval pogled na dom. Res, navadna želarska bajta, iz brun zbita, okna majhna, streha slamnata. A se je vendar vesele oči in srce. Kako se je ne bi? Glej, saj je kakor nevesta v beli poročni obleki, vsa okrašena, okrog in okrog s cvetočim drevjem ovenčana. Vse ozračje naokoli polno dišave, polno medu. Kakor bi iz nebes padal sladki med, kakor bi iz zemlje kipela in puhtela močna, omamna dišava.

»Takle zrak te mora ozdraviti, Peter«, mu večkrat govore znanci spodaj iz vasi, ko gredo mimo. Sam včasih sanjari lepo upanje: »Veselje s čebelami in ta zrak bi mi morda res še vrnila zdravje.«

A prav ob tem napadu neusmiljenega rablja, ko se mu je pred očmi kar zameglilo in je videl skozi mavričaste kroge, v divjem neredu mu pred očmi plešoče, cvetje drevja vse s krvjo oškropieno. si je

žalosten priznal: »Tudi dom in drevje in njivo bo treba pustiti.«

Navzlic temu se je njegova kmetska moč spet in spet ustavljala malodušnosti in obupu. Ob vsakem napadu dušne potrnosti se je spet tolažil: »Ostanejo Mariji in otrokom. Marija bo že za vse skrbela. Iz noči v noč dela. Da bi le zdržala! Da ne bi opešala in zbolela, še preden otroci dorastejo.«

S tem se je tolažil tudi danes.

Kar se je oglašil sredi v te misli, v sanjarije in upe, od drugega konca čebelnjaka krepek glas: »Dober dan, Peter.«

Koren je glas takoj spoznal. Ko se je ogledal, je videl, da se ni motil: sosed Petek.

»Bog ga daj, Matija.«

»Oj, kako brne, brnel« je ogledoval Matija ulnjak. Pozorno je pregledoval panj za panjem, dasi je vse dobro poznal. Petru pa ni pogledal v oči.

»Brne, brne — pojo! Človek bi jih poslušal noč in dan kakor pevce v cerkvi ob velikih praznikih. Še rajši skoro.«

»Res, lepo pojo. Ni napačno, da jih imaš. Ne pojo samo, tudi marsikak goldinar naneso.«

»A včasih jih tudi snedo.«

»Vem, Peter. Je pač pri vsakem gospodarstvu enako — zdaj sreča, zdaj nesreča. Nikjer ne sije zme-